

Zadeva C-190/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

26. marec 2021

Predložitevno sodišče:

Oberlandesgericht Stuttgart (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

15. januar 2021

Tožena stranka in pritožnica:

PayPal (Europe) S.à.r.l. et Cie, S.C.A.

Tožeča stranka in nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

PQ

Predmet postopka v glavni stvari

Mednarodna sodna pristojnost v primeru zahtevkov proti ponudniku plačilnih storitev v zvezi s prepovedanimi spletnimi igrami na srečo

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanja za prehodno odločanje

Sodišču Evropske unije se v skladu s členom 267(1)(b) in (2) PDEU v predhodno odločanje predložijo ta vprašanja glede razlage člena 7, točki 1 in 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (v nadaljevanju: Uredba Bruselj Ia):

1. Ali je treba zahtevek, ki se ob ločeni obravnavi in avtonomni razlagi šteje za deliktnega, opredeliti kot pogodbeni zahtevek v skladu s členom 7, točka 1, Uredbe Bruselj Ia že, če je deliktnega zahtevek na nek način v konkurenci s pogodbenim zahtevkom, ne da bi bil obstoj deliktnega zahtevka odvisen od razlage pogodbe?
2. Če je odgovor na vprašanje 1 nikalen: kje je treba lokalizirati kraj nastanka škode v smislu člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia, če ponudnik plačilnih storitev nakaže elektronski denar z računa stranke na prevzemni račun igralniške družbe pri istem ponudniku plačilnih storitev in je v sodelovanju ponudnika plačilnih storitev pri plačilih v korist igralniške družbe mogoče prepoznati nedovoljeno ravnanje:
 - 2.1 Na sedežu ponudnika plačilnih storitev kot kraju transakcije z elektronskim denarjem?
 - 2.2 Na kraju, na katerem zaradi transakcije (vsaj v primeru zakonite transakcije) nastane pravica ponudnika plačilnih storitev, da zahteva povračilo stroškov od stranke, ki je naročila plačilo?
 - 2.3 Na kraju prebivališča stranke, ki je naročila plačilo?
 - 2.4 Na kraju, kjer je odprt bančni račun stranke, na katerega lahko ponudnik plačilnih storitev poseže na podlagi dovoljenja za direktno bremenitev, da bi napolnil račun elektronskega denarja?
 - 2.5 Na kraju, kjer se denar, ki ga ponudnik plačilnih storitev prenese na stavni račun igralca pri igralniški družbi, izgubi v igri na srečo, torej na sedežu igralniške družbe?
 - 2.6 Na kraju, kjer se stranka udeleži prepovedane igre na srečo (če je kraj igre na srečo hkrati tudi prebivališče stranke)?
 - 2.7 Na nobenem od teh krajev?
 - 2.8 Če je odgovor na vprašanje 2.2 pritrdilen in je odločilen kraj, kjer zaradi transakcije nastane zahtevek ponudnika plačilnih storitev za povračilo stroškov do stranke: Kje nastane zahtevek za povračilo stroškov proti stranki, ki naroči plačilo? Ali se lahko za lokalizacijo te obveznosti uporabi kraj izpolnitve okvirne pogodbe o plačilnih storitvah ali dolžnikovo prebivališče?

Upoštevne določbe prava Unije

Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in

gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1, v nadaljevanju: Uredba Bruselj Ia), zlasti člen 7, točki 1 in 2

Uredba (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (UL 2007, L 199, str. 40, v nadaljevanju: Uredba Rim II), člen 4(1)

Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL 2015, L 337, str. 35)

Upoštevne določbe nacionalnega prava

Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik, v nadaljevanju: BGB), člen 823(2)

Staatsvertrag zum Glücksspielwesen in Deutschland (državna pogodba o igerah na srečo v Nemčiji, v nadaljevanju: državna pogodba o igerah na srečo), člen 4(1)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari prebiva v Nemčiji in od tožene stranke zahteva povrnitev plačil v skupni višini 9662,23 EUR, ki jih je med 23. junijem 2017 in 15. avgustom 2017 naročil pri toženi stranki v korist različnih ponudnikov spletnih iger na srečo s sedežem na Malti in Gibraltarju.
- 2 Tožena stranka ima poslovni sedež v Luksemburgu in ponuja plačilne storitve preko interneta. Izvedla je plačilne naloge, ki jih je dala tožeča stranka, in zneske poravnala s tekočega računa tožeče stranke, ki ga ima pri banki v kraju Aalen (zvezna dežela Baden-Württemberg, Nemčija), kolikor je nakazani znesek presegal razpoložljiv znesek na elektronskem denarnem računu tožeče stranke pri toženi stranki.
- 3 V razmerju med ponudniki iger na srečo in tožečo stranko kot igralcem se je vedno najprej napolnil stavni račun pri ponudnikih iger na srečo, šele nato ga je bilo mogoče uporabiti za igre. Stavni račun je bil vsakokrat napolnjen z nakazilom, ki ga je izvedla tožena stranka po naročilu tožeče stranke. Tožena stranka je s ponudniki iger na srečo kot prejemniki plačil sklenila tako imenovane pogodbe o sprejetju, v katerih je določeno sprejemanje plačil preko plačilnih storitev tožene stranke.
- 4 Tožeča stranka je imela pri toženi strani že več let poslovni račun, prek katerega je v zvezi s svojo dejavnostjo prodajalca multimedijske dodatne opreme opravila za skupaj približno 3,6 milijona ameriških dolarjev transakcij. V pogojih uporabe tožene stranke, ki so del pogodbe med strankama, je določena neizključna pristojnost angleških sodišč in izbira prava Anglije in Walesa.

- 5 Po zadnji od spornih spletnih iger na srečo je tožeča stranka v sredini avgusta 2017 od tožene stranke zahtevala vrnitev zneska v višini 9662,23 EUR, ki je bil nakazan ponudnikom iger na srečo. Ta zahtevek tožeča stranka ne opira na kršitev pogodbenih obveznosti, temveč na člen 823(2) BGB, v skladu s katerim tisti, „ki prekrši predpis, katerega namen je zaščita drugega“, nosi obveznost povrnitve nastale škode. Po stališču tožeče stranke „predpis“ v smislu te določbe pomeni člen 4(1) državne pogodbe o igrah na srečo, ki določa: „Prirejanje ali posredovanje javnih iger na srečo poteka samo z dovoljenjem pristojnega organa zadevne zvezne dežele. Vsakršno prirejanje takih iger na srečo ali njihovo posredovanje brez tega dovoljenja (nezakonite igre na srečo) ter sodelovanje pri plačilih v zvezi z nezakonitimi igrami na srečo je prepovedano.“ Spletne igre na srečo so v skladu z državno pogodbo o igrah na srečo načeloma prepovedane.
- 6 Državna pogodba o igrah na srečo v času, ko je igrala tožeča stranka, v zvezni deželi Schleswig-Holstein (Nemčija) ni veljala. Tožena stranka je pred sklenitvijo pogodb o sprejetju s ponudniki iger na srečo od njih pridobila zagotovila, da imajo dovoljenje za prirejanje spletnih iger na srečo na področju zvezne dežele Schleswig-Holstein. Vendar sta bila tako prebivališče tožeče stranke kot tudi njen bančni račun, do katerega je imela tožena stranka dostop zaradi polnjenja računa elektronskega denarja, v zvezni deželi Baden-Württemberg.
- 7 Landgericht Ulm (deželno sodišče v Ulmu, Nemčija) je na prvi stopnji ugodilo tožbi in toženo stranko obsodilo na plačilo. Pri tem je štelo, da je pristojno na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia. Vendar naj bi pristojnost veljala izključno za odločanje o zahtevkih tožeče stranke, ki so temeljili na nedovoljenem ravnanju tožene stranke. Za pogodbene zahtevke naj nemška sodišča ne bi bila pristojna.
- 8 Tožena stranka s pritožbo med drugim uveljavlja, da naj nemška sodišča ne bi bila mednarodno pristojna tudi glede deliktних zahtevkov.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 9 Od odgovorov na predložena vprašanja ni odvisno le, ali so nemška sodišča mednarodno pristojna za tožbo, ampak posredno tudi to, katero pravo se uporabi. Če bi se namreč kraj nastanka škode zaradi deliktne ravnanja v smislu člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia lokaliziral v Nemčiji, bi to v skladu s členom 4(1) Uredbe Rim II pomenilo tudi uporabo nemškega nepogodbenega odškodninskega prava. Glede razlage Uredbe Bruselj Ia pa ni mogoče govoriti o „acte clair“.

Pristojnost nemških sodišč v skladu s členom 18(1) ali členom 7, točka 1, Uredbe Bruselj Ia

- 10 Obravnavani primer ima v primerjavi s primeri, ki se nanašajo na plačilne storitve v zvezi z igrami na srečo, v katerih so nemška sodišča doslej odločala, to posebnost, da ni podana pristojnost sodišča v Nemčiji na podlagi pravil za

potrošniške pogodbe. Zdi se, da za vprašanje, ali je bila pogodba sklenjena za namen, za katerega se šteje, da je izven poklicne ali pridobitne dejavnosti tožeče stranke v smislu člena 17(1) Uredbe Bruselj Ia, niso odločilni posamezni plačilni nalogi, temveč okvirna pogodba v smislu člena 4, točka 21, Direktive 2015/2366. Upoštevna okvirna pogodba v skladu s to določbo pomeni „pogodbo o plačilnih storitvah, ki ureja izvršitev enkratne plačilne transakcije ali več zaporednih plačilnih transakcij v prihodnosti ter lahko vsebuje obveznost in pogoje za odprtje plačilnega računa.“ Iz te pogodbe izhajajo pravice in obveznosti strank. S posameznim nalogom plačnik le konkretizira plačilo, ki ga naj ponudnik plačilnih storitev izvede v posameznem primeru.

- 11 Za udeležbo pri zadevnih igrah na srečo je tožeča stranka uporabljala svoj poslovni račun, odprt pri toženi stranki. Preko tega je ustvaril tudi 3,6 milijona ameriških dolarjev prometa iz svoje poklicne dejavnosti, tako da poklicna dejavnost v celoti ni bila le podredna. Zato po prepričanju predložitvenega sodišča tožeče stranke v zvezi s pogodbo o plačilnih storitvah ni mogoče šteti za potrošnika v smislu člena 17(1) Uredbe Bruselj Ia, tako da ni podana pristojnost nemških sodišč na podlagi člena 18(1) v povezavi s členom 17(1)(c) te uredbe, čeprav posamezna nakazila s poslovnega računa tožeče stranke, naročena v zvezi z igrami na srečo, niso spadala v okvir njegove poklicne dejavnosti.
- 12 Tudi pristojnost v skladu s členom 7, točka 1, Uredbe Bruselj Ia ni podana. Pri zadevnih plačilnih storitvah tožene stranke gre za storitve v smislu člena 7, točka 1(b), te uredbe. V skladu s to določbo je kraj izpolnitve obveznosti „kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo storitve opravljene ali bi morale biti opravljene“. Pri tem je odločilno glavno območje dejavnosti, ki je tudi pri spletnih storitvah načeloma na sedežu ponudnika storitev, v tem primeru torej v Luksemburgu. Zato lahko mednarodna pristojnost nemških sodišč kvečjemu izhaja iz pravil o pristojnosti v zvezi z delikti v smislu člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia.

Pristojnost nemških sodišč v skladu s členom 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia

- 13 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča se izraz „kraj, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka“ iz člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia nanaša tako na kraj, v katerem je nastala škoda (kraj nastanka škode), kot tudi na kraj vzročnega dogodka, zaradi katerega je ta škoda nastala (kraj dejanja), tako da je tožena stranka lahko po izbiri tožeče stranke tožena pred sodiščem enega ali drugega kraja (temeljna sodba z dne 30. novembra 1976, Bier, „Mines de potasse d'Alsace“, 21/76, EU:C:1976:166; glej tudi sodbo z dne 28. januarja 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, točka 45 in navedena sodna praksa).
- 14 Po prepričanju predložitvenega sodišča se kraj dejanja ne nahaja v Nemčiji, temveč na sedežu tožene stranke v Luksemburgu. Predložena vprašanja so zato osredotočena na lokalizacijo kraja nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja v smislu člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia (vprašanje 2) ter na pred tem stoječe

razmerje med pristojnostjo v zvezi z delikti in pristojnostjo v zvezi s pogodbenim razmerjem v skladu s členom 7, točka 1, te uredbe (vprašanje 1).

Vprašanje 1: Razmerje med sodno pristojnostjo v zvezi z delikti v skladu s členom 7, točka 2, in sodno pristojnostjo v zvezi s pogodbenim razmerjem v skladu s členom 7, točka 1, Uredbe Bruselj Ia

- 15 Pojem delikta, uporabljen v členu 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia, se razlaga avtonomno (sodba z dne 27. septembra 1988, Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459, točki 14 in 16). Ta določba se nanaša na tožbe, s katerimi se uveljavlja odškodninska odgovornost tožene stranke in se ne navezujejo na pogodbo v smislu člena 7, točka 1 (sodbe z dne 27. septembra 1988, Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459, točka 17; z dne 13. marca 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, točka 20, in z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točka 19). Zaradi negativne značilnosti, da se tožba ne navezuje na pogodbo, se pojavi vprašanje razmerja do pristojnosti v zvezi s pogodbenim razmerjem.
- 16 Medtem ko v sodni praksi Sodišča že dolgo velja, da pri sodišču, pristojnem v zvezi z delikti, ni mogoče uveljaviti pogodbenih zahtevkov (temeljna sodna z dne 27. septembra 1988, Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459), pa nasprotno še ni dokončno pojasnjeno, ali se lahko pri sodišču, pristojnem v zvezi s pogodbenim razmerjem, uveljavijo tudi deliktne zahtevki in v kolikšni meri se zahtevki, ki bi se brez obstoja vzporednega pogodbenega zahtevka opredelili za deliktne zahtevke, zaradi konkurence s pogodbenim zahtevkom morebiti spremenijo v pogodbeni zahtevek.
- 17 Sodišče je presodilo, da se deliktne zahtevke šteje za pogodbeni zahtevek v smislu člena 7, točka 1, Uredbe Bruselj Ia, kadar „je razlaga pogodbe [...] očitno nujna za ugotovitev zakonitosti ali pa nezakonitosti ravnanja, ki [se] očita“ (sodba z dne 13. marca 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, točka 25). Če je deliktne odškodninski zahtevek odvisen od obstoja kršitve pogodbe, ga je torej treba uveljaviti pri sodišču, ki je pristojno v zvezi s pogodbenim razmerjem, medtem ko je pristojnost sodišča, ki je pristojno v zvezi z delikti, izključena.
- 18 Vprašanje je, kako daleč v primeru, kakršen je v postopku v glavni stvari, sega prevladujoč položaj pristojnosti v zvezi s pogodbenim razmerjem. Zdi se, da je primerno dopustiti, da seže zelo daleč v smislu, da pogodbeni kvalifikacija vedno zajema vse zahtevke že takrat, kadar je očitek nezakonitega ravnanja enak očitku kršitve pogodbenih obveznosti. Potem bi bili zajeti tudi že primeri preproste konkurence med pogodbenimi in deliktne zahtevki. V postopku v glavni stvari bi tako bila tožba pri sodišču, pristojnem v zvezi z delikti, izključena, če bi lahko ravnanje, ki se očita toženi stranki, pomenilo tudi kršitev pogodbenih obveznosti, ne glede na to, ali se kršitev pogodbenih obveznosti sploh uveljavlja in ali je od nje odvisna nezakonitost deliktnega očitka (v zvezi s takšno „maksimalistično razlago“ sodbe Brogsitter, ki jo je z zelo prepričljivimi argumenti zavrnil generalni pravobranilec H. Saugmandsgaard Øe, glej njegove sklepne predloge,

predstavljene 10. septembra 2020 v zadevi Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:688, točki 69 in 74 ter naslednje).

- 19 Predložitveno sodišče pa sodno prakso Sodišča razume v nekoliko ožje (kar je generalni pravobranilec H. Saugmandsgaard Øe v sklepnih predlogih v zadevi C-59/19, točka 70, poimenoval „minimalistična razlaga“ sodbe Brogsitter), in sicer tako, da mora biti razlaga pogodbe nujna, da bi se ugotovila zakonitost ali nezakonitost očitane ravnanja. To ne bi veljalo v primeru preproste konkurence zahtevkov, kjer bi lahko bil zahtevek na podlagi nedovoljenega ravnanja utemeljen, čeprav bi bila pogodba iz katerega koli razloga nična.
- 20 V skladu s to razlago, ki ji daje prednost predložitveno sodišče, bi prevladujoč položaj pristojnosti v zvezi s pogodbenim razmerjem zadeval le primere, v katerih je očitek deliktnega ravnanja dejansko odvisen od kršitve pogodbenih obveznosti. Predložitveno sodišče meni, da takšni razlagi pritrjuje zlasti novejša sodna praksa Sodišča (sodba z dne 24. novembra 2020, Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, točke od 33 do 38).

Vprašanje 2: Lokalizacija kraja nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja v smislu člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia

- 21 Predvidljiva lokalizacija kraja nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja pri povsem premoženjski škodi ni preprosta, če se želi preprečiti splošen *forum actoris*. Sicer bi bilo predvidljivo, da se v primeru povsem premoženjske škode upošteva „premoženjsko središče“ oškodovanca na kraju njegovega prebivališča, vendar pa bi to skoraj vedno pripeljalo do *forum actoris* in bi lahko zato nasprotovalo pravilom o pristojnosti iz Uredbe Bruselj Ia. Sodna praksa Sodišča je to poskušala tudi preprečiti in prebivališče tožeče stranke ali nahajališče njenega splošnega bančnega računa dopustila kot kraj nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja le ob upoštevanju dodatnih vidikov (sodbi z dne 16. junija 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, točki 35 in 38, in z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točki 28 in 30). Glede na navedeno se lahko v obravnavani zadevi upoštevajo različni kraji nastanka škode.

Vprašanje 2.1: Sedež ponudnika plačilnih storitev kot kraj transakcije z elektronskim denarjem?

- 22 Najprej se zdi verjetno, da se kraj nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja v zvezi s sodelovanjem pri plačilu določi tam, kjer se je s plačilom dobroimetje iz elektronskega denarnega računa oškodovanca preneslo na drug račun pri istem ponudniku plačilnih storitev. V tem primeru bi to bilo na sedežu tožene stranke v Luksemburgu. V zvezi s tem predložitveno sodišče meni, da okoliščina, da elektronski denarni račun ni običajen bančni račun s knjižnim denarjem, ne pomeni, da na računu elektronskega denarja ne more priti do izgube sredstev.

Vprašanje 2.2: Kraj, na katerem zaradi transakcije nastane pravica ponudnika plačilnih storitev, da od stranke zahteva povračilo stroškov?

- 23 Opirajoč se na zgoraj navedeno sodbo v zadevi Universal Music bi bilo mogoče upoštevati tudi kraj, na katerem je prišlo do obremenitve sredstev s plačilno obveznostjo. V ospredje bi se torej postavila obveznost, ki je nastala zaradi plačilne transakcije. Zahtevk za povrnitev stroškov ponudnika plačilnih storitev je predviden tako v nemškem kot tudi v angleškem pravu, ki se v skladu z izbiro prava očitno uporablja za pogodbo. V zadevnem primeru pa ni mogoče neposredno lokalizirati zahtevka tožene stranke (glej v zvezi s tem vprašanje 2.8).

Vprašanje 2.3: Kraj, na katerem ima stranka prebivališče?

- 24 Pri povsem premoženjski škodi bi bilo mogoče, da se za lokalizacijo kraja nastanka škode zaradi deliktne ravnanja upošteva „premoženjsko središče“ oškodovanca na kraju njegovega prebivališča. Vendar pa bi to, kot je že navedeno, praviloma vodilo k *forum actoris* in bi bilo v določeni meri v nasprotju s pravili o pristojnosti, določenimi v Uredbi Bruselj Ia. Prebivališče tožeče stranke bi torej tukaj prišlo v poštev le ob upoštevanju dodatnih vidikov, kot je na primer kraj, na katerem se je spletna igra na srečo izvajala (glej v zvezi s tem vprašanje 2.6).

Vprašanje 2.4: Kraj, kjer je odprt bančni račun stranke?

- 25 Tožena stranka je imela na podlagi dovoljenja za direktno bremenitev dostop do tekočega računa tožeče stranke pri banki v kraju Aalen. Kljub temu, da je ta račun zaradi direktne bremenitve tesneje povezan s transakcijami z elektronskim denarjem kot nek splošen bančni račun, se zdi navezava na nahajališče računa precej naključna. Poleg tega je račun v obravnavani zadevi poleg različnih kreditnih kartic pomenil le enega izmed virov, iz katerih se je polnil elektronski denarni račun (glej v zvezi s tem argumentom sodbo z dne 16. junija 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, točka 38).

Vprašanje 2.5: Kraj, na katerem pride do izgube denarja pri igri na srečo, torej na sedežu igralniške družbe?

- 26 V prid navezave na kraj, na katerem je prišlo do izgube denarja na stavnih računih tožeče stranke pri ponudnikih spletnih iger na srečo na Malti in Gibraltarju, bi lahko govorila okoliščina, da je šele v tem trenutku z gotovostjo prišlo do škode tožeče stranke in se je njeno premoženje z izgubo pri igri na srečo nepreklicno zmanjšalo. Celo po nakazilu s strani tožene stranke z elektronskega denarnega računa tožeče stranke na stavne račune bi lahko teoretično še prišlo do dobitka pri igri na srečo. To je bilo izključeno šele takrat, ko je bil vložek izgubljen. Proti takšni lokalizaciji kraja nastanka škode zaradi deliktne ravnanja v pravnem razmerju med strankama pa govori naključnost sedeža ponudnika iger na srečo na Malti ali Gibraltarju.

Vprašanje 2.6: Kraj, na katerem se stranka udeleži prepovedane igre na srečo?

- 27 Bistveno tesnejšo povezavo z razmerjem med strankama bi imela lokalizacija kraja nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja tam, kjer se stranka ponudnika plačilnih storitev dejansko udeleži prepovedane spletne igre na srečo, kjer se torej v času igre dejansko nahaja. Ta lokalizacija kraja nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja bi imela še to prednost, da bi vzpostavila vzporednico s krajevnim področjem uporabe pravil, ki so bila morda kršena. Če bi tožeča stranka igrala v zvezni deželi Schleswig-Holstein ali kateri drugi državi izven Nemčije, kjer ni ustrezne prepovedi iger na srečo, potem igra ne bi bila prepovedana in prav tako tudi ne sodelovanje pri plačilih, ki se tu očita toženi stranki.

Vprašanje 2.7: Na nobenem od teh krajev?

- 28 Generalni pravobranilec M. Szpunar je z bistvenimi argumenti pokazal, da v nekaterih primerih neposredne premoženjske škode kraja dejanja in kraja, kjer je škoda nastala, ni mogoče smiselno ločiti (sklepni predlogi, predstavljeni 10. marca 2016 v zadevi Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, točka. 38). Pravica tožeče stranke, da lahko glede pristojnosti v zvezi z deliktom izbira med krajem nastanka škode in krajem vzročnega dogodka, ki je razlog za to škodo, ki je v sodni praksi Sodišča predvidena že več kot 40 let (temeljna sodba z 30. novembra 1976, Bier, „Mines de potasse d’Alsace“, 21/76, EU:C:1976:166), ni bila razvita v povezavi z neposrednim premoženjskim oškodovanjem in zagotovo tudi ne zasleduje cilja, da se razširijo izjeme od splošne pristojnosti po prebivališču tožene stranke v skladu s členom 4 Uredbe Bruselj Ia, določene v tej uredbi (oziroma takrat veljavni Bruseljski uredbi). Razlog za to pravico izbire je mnogo bolj „nujnost, da se ostane čim bližje kraju dejanskega stanja spora in da se določi sodišče, ki je v najboljšem položaju za obravnavo zadeve in, v tem kontekstu, učinkovito vodenje postopka, na primer z zbiranjem dokazov in zasliševanjem prič“ (sklepni predlogi generalnega pravobranilca M. Szpunarja, predstavljeni 10. marca 2016 v zadevi Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, točka 39). Ker je ta cilj pri neposrednem premoženjskem oškodovanju z iskanjem kraja nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja težko doseči, se postavlja vprašanje, ali ne bi bilo v korist pravne varnosti, če bi v takih primerih ostalo le pri splošni pristojnosti in posebni pristojnosti po kraju vzročnega dohodka, ki je razlog za škodo.

Vprašanje 2.8: Lokalizacija zahtevka ponudnika plačilnih storitev za povračilo stroškov do stranke, če je odgovor na vprašanje 2.2 pritrdilen

- 29 Če bi se ob pritrdilnem odgovoru na vprašanje 2.2 upošteval kraj, na katerem so bila obremenjena sredstva stranke zaradi zahtevka ponudnika plačilnih storitev, bi se moral na nek način ugotoviti kraj nastanka tega zahtevka. V ta namen se ponujata zlasti dve izhodišči.
- 30 Po eni strani bi se lahko pri ugotavljanju tega kraja upošteval pogodbeni kraj izpolnitve. Ker pravo Unije za storitev v členu 7, točka 1(b), Uredbe Bruselj Ia

določa avtonomno lokalizacijo kraja izpolnitve, bi iz tega lahko sledilo, da bi se ta kraj izpolnitve, ki je upošteven za vse pogodbene obveznosti, uporabil tudi pri lokalizaciji kraja nastanka škode zaradi deliktnega ravnanja v primeru ustrezne „škode v zvezi z obveznostmi“. V zadevnem primeru bi to bil kraj, kjer se je storitev iz okvirne pogodbe o plačilnih storitvah dejansko opravila in s tem kraj sedeža tožene stranke v Luksemburgu.

- 31 Alternativno bi se lahko poskusilo lokalizirati posamezno terjatev proti oškodovancu na podlagi očitane ravnanja. Če se posamezna terjatev šteje za del premoženja upnika, se v različnih primerih (na primer v izvršilnem pravu) praviloma lokalizira po prebivališču dolžnika.

Zaključek

- 32 Če je treba tudi pri neposredni premoženjski škodi vedno ugotavljati kraj dejanja, ki ga je treba razlikovati od kraja nastanka škode, se predložitveno sodišče v primeru očitka sodelovanja pri plačilih v zvezi z nedovoljeno spletno igro na srečo nagiba k temu, da se kraj nastanka škode v prvi vrsti lokalizira na kraju igre, če je ta kraj enak prebivališču oškodovanca, in v drugi vrsti na kraju, na katerem sodelovanje pri plačilih povzroči odliv sredstev z elektronskega denarnega računa oškodovanca, torej na kraju sedeža ponudnika plačilnih storitev kot kraju plačilne transakcije.